

De fotomusical

Dramaopdrachten voor een terugblik op de week

Aan het eind van de week is het tijd voor reflectie: wat hebben de kinderen geleerd? Met dramaopdrachten tijdens de weekafsluiting verwerken de kinderen de schoolweek spelenderwijs. En dat kan ontzettend leuk zijn.

TEKST: ESTHER ERDTSIECK-BLAASER ILLUSTRATIE: FREEK VAN HAAGEN

Deze opdrachten zijn geschreven voor kinderen uit groep 1-3. Uiteraard kun je de opdrachten in een uitdagendere vorm ook met oudere kinderen doen.

Deel 3 van een serie van drie artikelen over drama. In elk artikel komt een andere bouw aan bod. In dit artikel: dramaopdrachten voor een terugblik op de week van groep 1-3.

DEEL 3

DRAMA OOK IN GROEP 1-3, KERNDOEL 54

Drama valt onder kerndoel 54: *De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren.* Dat bewegend leren positieve resultaten oplevert, is inmiddels bekend. Als je drama vaker gebruikt, bijvoorbeeld vakoverstijgend of in dit geval tijdens een weekafsluiting, worden de kinderen regelmatig uitgedaagd om creatief te denken en hun fantasie te gebruiken. Tijdens dramadidactiektrainingen aan teams blijkt dat leerkrachten van de onderbouw al veel met drama en beweging doen. Dat is fijn, en het is ook in de lijn van bewegend leren. Als je in de onderbouw meer doet met drama en beweging dan alleen het nadoen van een YouTube-dansje of het uitbeelden van een liedje, wat overigens zeker leuk blijft, daag je de kinderen uit tot meer dramatische expressie. De kinderen leren gebeurtenissen en emoties uit te beelden, naar elkaar te kijken en samen te werken.

Deze les is als volgt opgebouwd: eerst een opwarmer, dan voorbereidende opdrachten en aan het eind een presentatie. Als je deze volgorde hanteert, bouw je een volledige dramalessen op. Maar dat hoeft niet. Je kunt ook keuzes maken: je pikt er onderdelen uit of je past onderdelen naar eigen inzicht aan. Want bij dramalessen is niet één methode de juiste. Het is belangrijk dat jij je eigen competenties benut en inschat wat bij jouw groep past. Laat je vooral niet ontmoedigen als iets te moeilijk lijkt. Tijdens dramalessen gaat het niet om goed of fout, maar om het proces. Het is prachtig om te zien hoe kinderen iets op een andere manier doen en op hun eigen wijze invulling geven aan de opdracht. Laat je verrassen door wat de kinderen met jouw dramaopdrachten doen.

Energizer vooraf

Begin iedere dramaopdracht met een energizer. De kinderen komen zo alvast in de stemming en raken iets meer ‘uit hun hoofd en in hun lichaam’. In dit geval is de energizer meteen een introductieopdracht. De kinderen leren hoe ze stilstaan in een bepaalde houding en hoe ze daarbij een emotie uitdrukken. Dat gaan ze in de loop van de les ook doen in de *tableaux vivants*.

ENERGIZER EN FREEZE!

De kinderen staan verdeeld in de ruimte. Begin met een stopdans: de kinderen mogen vrij bewegen als de muziek aanstaat, maar zodra de muziek stopt, staan ze stil: ze bevriezen (*freeze*). Als dit principe duidelijk is, maak je de opdracht iets moeilijker. Vertel vóór de muziek aangaat waar de *freeze* aan moet voldoen, bijvoorbeeld: één arm in je zij, op je knieën zitten, je handen voor je ogen houden. Gebruik uitnodigende muziek die aanzet tot beweging, bijvoorbeeld ‘Het schoolplein’ van Herman van Veen (beschikbaar op YouTube en Spotify).

De volgende fase is de overgang naar toneelspelen. Voeg emoties toe: ‘Als de muziek stopt, doe je alsof je bang, blij, boos of verdrietig bent.’ Om de kinderen te helpen kun je muziek gebruiken die deze emoties ondersteunt, bijvoorbeeld deze vier fragmenten (beschikbaar op YouTube en Spotify):

- Blij Inside the stars – Robbins Island Music Group
- Boos Rivers in the desert – instrumental version
- Verdrietig Sadness and sorrow – Naruto soundtrack
- Bang Dark piano – Sociopath ▶

Levend schilderij: tableau vivant

Een *tableau vivant* betekent: een levend schilderij of levend beeld. Deze werkvorm is geschikt voor dramalessen in alle groepen, want kinderen worden gedwongen na te denken over hoe ze een handeling uitbeelden. Nadenken over lichaamstaal en mimiek is noodzakelijk bij het uitbeelden. Vanuit didactisch oogpunt is een tableau heel geschikt, omdat voor faalangstige kinderen de drempel lager is dan bij een scène met beweging en tekst. Heel jonge kinderen zullen het moeilijk vinden om compleet stil te staan, maar dat geeft niet. Als ze blijven proberen en oefenen, leren ze het vanzelf. Speel als leerkracht de rol van kunstschilder. Je hebt een penseel in de hand en speelt dat je een schilderij maakt. Noem momenten uit de afgelopen week die je wilt schilderen, bijvoorbeeld 'buiten spelen in de zandbak'. De kinderen bedenken hoe dit op het schilderij komt. Als een kind iets noemt ('Ik maakte een zandkasteel'), vraag je of hij dit op het schilderij wil laten zien. Met je penseel doe je alsof je schildert. Het kind staat stil of gaat zitten en beeldt uit dat hij een zandkasteel bouwt. Vraag een ander kind wat er nog meer op het schilderij moet komen. Zo ontstaat er een *tableau vivant*.

DE WEEK IN TABLEAUX VIVANTS

Deze opdracht vergt een korte voorbereiding. Bedenk welke gebeurtenissen van de afgelopen week in de categorieën blij, boos, bang en verdrietig vallen. Verdeel de speelvloer in vier vlakken. Leg in elk vlak een pictogram met één van de emoties. Bespreek met de kinderen één voor één de gebeurtenissen van de afgelopen week. Vraag steeds welke emotie daarbij past. Wanneer jullie een gebeurtenis hebben besproken en er een emotie bij hebben gekozen, vraag je aan de kinderen wie er een *tableau vivant* van de gebeurtenis in het juiste vak wil maken. Op deze manier bespreken jullie de gebeurtenis, maak je die visueel en verwerken jullie die.

LIEDJE

Om de gebeurtenissen op een theatrale manier te verwerken kun je het volgende liedje aanleren. Het is geschreven op de melodie van 'Er zat een klein kabouterdje te huilen op een steen'.

**LAAT JE VERRASSEN
DOOR WAT DE KINDEREN
DOEN MET JOUW
DRAMAOPDRACHTEN**

LIEDJE

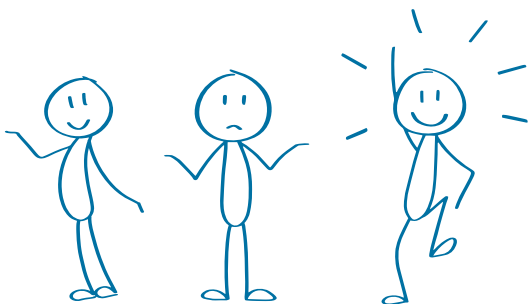
Het is nu alweer vrijdag
De week is weer voorbij
Nog eventjes op school
En dan twee dagen vrij
We deden deze week op school
veel dingen bovendien
En als je het vergeten bent dan
laten we het zien
Tralalalala...

De fotomusical

Plak ten slotte alles aan elkaar tot een foto (*tableau vivant*) musical. De kinderen zingen het aangeleerde liedje. Tijdens het zingen van ‘tralalalala’ gaat een groepje dat jij aanwijst klaarstaan voor een tableau met een gebeurtenis van de week. De rest van de groep kijkt ernaar. Geef eventueel wat feedback. Zet dan het liedje opnieuw in en werk toe naar het volgend tableau.

Deze presentatievorm werkt uitstekend binnen de klas, maar je kunt de fotomusical ook aan de ouders laten zien, bijvoorbeeld tijdens de laatste tien minuten van de week. Of je maakt foto's van de *tableaux vivants* en laat deze zien op het digibord.

In dit artikel gebruik ik verschillende termen: *freeze*, levend schilderij, foto en *tableau vivant*. In alle gevallen bedoel ik dat de kinderen stilstaan. De term ‘freeze’ gebruik ik wanneer kinderen stilstaan op een moment dat jij bepaalt: de kinderen lopen rond, jij zegt ‘freeze’ en de kinderen nemen hun pose aan. De termen ‘levend schilderij’, ‘foto’ en ‘*tableau vivant*’ zijn synoniemen. Ik kies van die drie termen de term die het best past bij de sfeer van de dramaopdracht.

MEER INFORMATIE

- Erdtsieck-Blaaser, E, *Jij kan het ook!*, Uitgeverij Het Mooiste Boek, 2017.
- Informatie over het boek en trainingen: jijkanhetook.nl.

Drama in de klas: gewoon doen!

Een dramaopdracht kost de een meer moeite dan de ander. Dat geldt zowel voor kinderen als voor leerkrachten. Dat is niet erg, zolang het je er maar niet van weerhoudt om het te doen. Leerkrachten van groep 1-3 zijn over het algemeen gewend om met de kinderen te spelen en te zingen. Versterk deze competenties met het geven van dramalessen en pas ze ook toe in hogere groepen. Door zelf als kunstschilder mee te spelen in de introductie van de *tableaux vivants* help je de verlegen kinderen sneller over hun schroom heen. Geniet samen van de vrijheid van dramatische expressie en spelplezier.

Esther Erdtsieck-Blaaser heeft ruim twintig jaar werkervaring als dramadocent in het onderwijs. Zij ontwikkelt lesmateriaal, dat voor een deel gebundeld is in haar boek *Jij kan het ook!*, en zij is freelance schrijver voor (onderwijs)magazines.